

Een kort overzicht uit het leven van:

*Piet Melis en
Keeetje de Muynck*

*Ongewijzigd weergegeven volgens de
beschrijving van hun dochter*

Thona Butijn-Melis.

Het heeft de Heere behaagd, in Zijn ondoorgrondelijke genade, onze geliefde Vader en Grootvader zulk een ruim ziek- en sterfbed te willen schenken, hetwelk wij, (zijn kinderen en de oudste kleinkinderen) nooit zullen vergeten. Doch daar het door de jongeren min of meer in de vergetelheid zou kunnen geraken, was er toch de begeerte er iets van op te schrijven. Er was veel dat weerhield om dat te doen, doch met Oudejaar 1964 was de voorafpraak in de kerk om de daden des Heeren te gedenken; niet het geen wij gedaan hebben. En daar het alleen de HEERE is Die Zijn genade in Vader heeft willen verheerlijken, zo volgt hier iets uit zijn leven.

Hij is geboren 4 november 1880 en overleden 13 januari 1964; opgevoed bij zijn grootouders, beiden Godzaligen, en was altijd zeer nauw aan hen gebonden.

Zijn Grootmoeder had veel genade van de HEERE ontvangen, zij mocht met bewustheid weten dat haar zonden vergeven waren. Zijn Grootvader daarentegen was een bekommerde man, doch met levendige uitgangen naar de HEERE. Hij was zeer uitzierende om ook te mogen geraken tot de bewustheid van zijn aandeel aan Christus.

Op een keer was hij zo vragende hoe het toch kwam dat zijn vrouw het wel had mogen doorleven en hij daar zo vóór bleef staan, dat de HEERE hem zo kennelijk dit antwoord gaf: *Werp de dienstmaagd uit, met haar zoon;* waardoor hij mocht leren waar de haper lag en de hand op de mond leggen.

Zijn Grootmoeder kon niet lezen en moest hij, nog kind zijnde, altijd voor haar voorlezen, uit de Bijbel en ook uit de "Christenreize", wat hij zeer gaarne deed, daar hij toen al dat volk zo gelukkig achtte. Als anderen hem daarover bespotten, kleefde hij haar des te meer aan, wensende ook zo gelukkig te mogen worden.

Toen hij 16 jaar was, is zij gestorven en heeft hij met zijn Grootvader geleefd tot hij 21 jaar zijnde, is gehuwd met onze geliefde en onvergetelijke Moeder. Zij was 23 jaar en de HEERE had haar grotelijks beweldadigd. Nog jong zijnde 18 jaar had de HEERE in een korte tijd met haar doorgewerkt, geen leven van op en neer gekend, altijd achtervolgd met de woorden: *Komt, laat ons te samen richten.*

De HEERE heeft in korte tijd een afgesneden zaak gedaan in haar ziel en zij werd in de dadelijkheid voor Gods gericht gedaagd. Toen zij de breuk in het Paradijs moest inleven en de Heere Jezus haar was geopenbaard, werd alle troost voor haar afgesneden, nu wel wetende dat er een Verlosser is, maar niet wetende of Hij voor haar was.

De HEERE werkte krachtig door en als zij in de vierschaar van Gods. Recht, in het omhelzen van dat Recht, haar vonnis mocht aanvaarden en dacht weg te zinken, is Christus voor haar tussen getreden met Zijn aangebrachte Gerechtigheid en heeft God als Rechter (volkomen voldaan zijnde aan de Goddelijke Rechtvaardigheid) haar daarin aanziende, vrij gesproken van schuld en straf: *Ik wil niet dat deze in het verderf nederdale, Ik heb verzoening voor haar gevonden.* Haar een recht geschonken ten leven haar zonden, achter Zijn rug geworpen, in een zee van eeuwige vergetelheid, haar bekleed met de mantel der Gerechtigheid. Nu gewassen en gereinigd in Zijn Dierbaar Bloed, terug gebracht in Gods. Vaderhart, voor Wiens Aangezicht zij nu staan mocht, zonder vlek of rimpel. Zo volkomen had Christus als haar Borg, voor haar aan Gods. Recht voldaan en werd dit aan haar ziel toegepast, God de Vader zulk een volkomen genoegen daarin nemende. Een jaar later mocht zij de verzegeling des Geestes ontvangen, waardoor zij roepen mocht: *Abba, Vader!* Verzoend met een Drie-enig God, enkel en alleen door de toegerekende Gerechtigheid van Christus, Wiens eigendom zij nu was en heeft veel in haar leven beoefend, om door Christus tot de Vader te mogen gaan.

Ook de Heilige Geest mocht zij kennen in Zijn Persoon, en had zij mogen ontvangen, om eeuwiglijk bij haar te blijven. (Zie Zondag 20 van de Catechismus). Zij heeft ook

ontvangen de witte keursteen, met die nieuwe naam, welke niemand kent dan die hem ontvangt.

Zij is toen lid geworden van de zichtbare kerk en was het op haar van toepassing: "Zij gaven zich eerst aan de HEERE en daarna aan ons"; en op haar 19de verjaardag mocht zij voor het eerst Avondmaal vieren.

Zij heeft in veel tere Godsvreze mogen leven, daar zijn wij, hare kinderen (en velen met ons) getuigen van geweest. Zij heeft nooit opgehouden, ons te vermanen, voor ons te worstelen aan Gods Genadetroon, met veel liefde ons gedurig wijzende op het ene nodige. Zij heeft veel oefeningen in haar leven mogen hebben, daar zou zeer veel over te schrijven zijn. Veel wederwaardigheden hebben ze samen doormaakt, doch dit is slechts aangestipt, om zo tot het leven van Vader te komen.

Onze geliefde Moeder is gestorven toen zij 58 jaar was. 40 jaar was zij op de weg geweest, 6 weken daarvoor was het Verbond zo vernieuwd, met de woorden uit het Hogepriesterlijk gebed; "zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven". Zij werd ingeleid dat zij van eeuwigheid het eigendom van de Vader was en door Hem aan Christus gegeven. Achteraf bezien is zij voorbereid voor het sterven; en zei dan wel tot ons: *nu voel ik mij zo veilig in dat Testament te mogen staan*. Het heeft nog dezelfde waarde als toen ik het voor 40 jaar kreeg.

Zij werd meer en meer vreemdeling op de aarde en had een heimwee om ontbonden te zijn. De laatste zondag dat zij op Borssele in de kerk was, heeft ds. Barth het Avondmaal bediend er was zo'n vlakke in haar ziel om daartoe te naderen en mocht zij zo inblikken in het werk van haar Hemelse Vader, hoe Die Zelf een Bruiloft voor Zijn Zoon breid had en haar als Zijn Bruid daarvoor toebereid had.

O, zei ze tot ons: *In dat Testamant te mogen, en dat reeds van eeuwigheid!* Wat heeft zij getracht ons jaloers daarop te maken, of zij ook enigszins haar naaste voor Christus mocht gewinnen. Zij heeft nooit opgehouden daarover met ons te spreken, al wat de HEERE haar deed ondervinden, vertelde zij eerst aan haar man en kinderen.

De daaropvolgende zondag was zij op Krabbendijke bij haar jongste zoon en heeft daar een voorbereidingspreek beluisterd. Maar eer het de volgende zondag was, mocht zij aanzitten aan de ronde Tafel daarboven, om eeuwig haar KONING groot te maken. Haar heimwee, haar verlangen, was nu vervuld. Verlost, ook van de smet der zonde, waaronder zij hier zo neergebogen was. 4 weken voor haar dood was haar eerste kleinkind geboren en zei ze: *nu is er nog een belofte vervuld; "Gij zult uw kindskinderen zien"*.

Welk een verlies was het voor ons, nu ook haar gebed kwijt. In haar leven zei ze wel eens: *ik heb nog zoveel onverhoorde gebeden*. Maar ze heeft deze woorden eens gehad: *Ik, de HEERE zal zulks te zijner tijd, snellijk doen komen*. En nu mogen wij toch geloven, dat de HEERE er nog op heeft willen terugkomen, ook in het leven van Vader. O, dat de HEERE nog meerderen mocht toebrengen uit ons geslacht. Zijn Arm is niet verkort en Zijn hand heeft groot vermogen.

Uit het leven van Piet Melis.

Doch om nu weer tot het leven van Vader terug te keren, hij was altijd zo stil en in zichzelf gekeerd, wij hebben hem zo gekend in zijn bedruktheid. Nu heeft de HEERE in de laatste jaren zijns levens willen geven, dat het ten tijde des avonds. licht mocht wezen en dat heeft ook zo'n licht geworpen over zijn gehele leven.

Zoveel in de strijd geleefd, zijn verlorenheid zo ingeleefd. Ik wil trachten om het een weinig ordelijk neer te schrijven, zoals wij het met hem doorleefd hebben en hij het aan ons heeft meegedeeld.

Hij was altijd wel bedrukt en als een buitenstaander meelevende met Gods volk, maar soms was toch te merken dat hij wel eens bemoedigd werd uit Gods Woord. Zeer schuchter vertelde hij het dan, maar was het altijd zo gauw weer kwijt. Hij heeft veel van Gods. volk in zijn huis ontvangen, zette zijn deur daarvoor open, en mocht dan in stille aandacht luisteren. Wij hebben dan altijd veel gezongen en als ze hem vroegen ook een versje op te geven, was het dikwijls Ps. 54:1:

*Och Heer' Almachtig help toch mij,
Door Uwen Naam en sterkte krachtig,
Neem mijn zaak aan, wees mij gedachtig,
Laat Uwe macht verschijnen vrij.
t' Gebed dat ik nu doe, verhoort,
Wil Heer' neigen tot mij Uw oren,
Opdat Gij moogt goediglijk horen,
De woorden die ik brenge voort.*

Of ook wel Ps. 25:8 en 9:

*Zie mij aan met goeder harte,
Heb toch meed'lijden met mij,
Want eenzaam ende vol smarte,
Ben ik Heer' en gans onvrij.
Ik werde zere benauwd,
Daaglijks werd groter mijn lijden,
Help mij Heer' die U vertrouwt,
Uit den nood in deze tijden.*

*Mijn jammer wil toch aanmerken,
Mijnen nood en angst aanziet,
Mijn zonden en boze werken,
Vergeef mij goed'lijk om niet.
Zie, hoe de vijanden mijn,
Moedwilliglijk boven mate,
Die groot van getale zijn,
Mij zeer vijandelijk haten.*

Hij leefde veel onder de veroordelingen als hij Gods Woord las: *Wee u, Chorazin, wee u, Bethsaida; zo in Tyrus en Sidon, die krachten geschied waren, zij zouden zich in zak en as bekeerd hebben.* Hij was dan zo bedroefd, in zijn leven zovele krachten geschied en niet bekeerd en dan het woord: *"Gij zijt van de genade vervallen"*, dan was hij zo bevreesd dat dit op hem zag. O, die vreze, maar ook die droefheid daarbij: *ik heb Hem zo beledigd en onze God is een verterend Vuur.*

Toen Moeder nog leefde, heeft hij een tijd geleefd in krachtige overtuigingen, (zoals men dat wel noemt) veel aan zijn schuld ontdekt en zijn ongeluk bewenende. Dit is

lange jaren bedekt blijven liggen, maar de HEERE heeft in de laatste jaren zijns levens, allenskens meer en meer willen openbaren, wat Hij in zijn hart gewerkt had. Het heeft hem behaagd dat juk wat te gaan oplichten en hem door Zijn Woord te gaan onderwijzen.

Hij was 's nachts altijd zo werkzaam aangaande zijn eeuwig zieleheil en mocht dan wel eens houvast krijgen aan dat Woord uit Ps. 31:19:

*Zijt kloek, geeft den moed niet verloren;
Want God wil die aanschouwen,
die op Hem vast betrouwen.*

Hij was dan zo verbroken, daar kwam zoveel in mee dat hij zei: *O, zou Hij mij willen aanschouwen?* Nu kan ik zo begrijpen, dat Smytegelt zo dikwijls schrijft: "*Allerliefste HEERE*", nu mag ik dat zachtjes nazeggen.

Ook mocht hij soms zoveel zien in het werk van Christus, dat kreupelen wandelen, doven horen, blinde ziende, doden opgewekt en armen het Evangelie verkondigd werd. *Zou het dan voor mij ook nog kunnen?* Hij mocht dan in al zijn bedruktheid, een klein ogenblik enige verademing hebben, doch altijd als een buitenstaander. *Wat zal er van mij nog eens worden?*

Toen is er een tijd gekomen dat hij dikwijls naar Yerseke kwam [waar de schrijfster woonde] en heeft ds. P. Honkoop ontmoet, welke hem wel eens in 't gebed voor de HEERE neerlei, vragende: *HEERE, ik kan niet loslaten, totdat Gij deze oude man zijn mond eens opent.* Vader was dan zeer verwonderd en vroeg dan in 't verborgen: *HEERE, als U mij dan niet meer horen kunt, hoor dan toch Uw knecht nog eens.*

Het werd steeds erger, zijn ongelukkige staat inlevende en dat door eigen schuld, totdat hij werd neergelegd op het ziekbed, waar de HEERE hem bepaalde bij Ps. 62:12: *God heeft één ding gesproken, ik heb dit tweemaal gehoord; dat de sterkte Godes is.* En met dat Woord was het of als een stroom, heel zijn leven hem werd getoond, waar de HEERE wel eens tot hem gesproken had en hij dit nu de tweede maal mocht horen. *O, zei hij: nu moet ik geloven dat het van God was.* En ook uit Ps. 73:1:

*God is nochtans troost'lijk en zoet,
Israël, ook ieder man goed,
Die met een hart en gemoed reine,
Bewaart Zijn woorden groot en kleine.*

Hij dacht, hetgeen hij wel eens had, dat het zo klein was; maar nu zag hij dat er bij God geen kleine dingen zijn, al wat Hij doet is groot. Hij is daarin zeer verruimd geworden en vanaf die tijd is de HEERE hem zoetlijk voort gaan leiden door Zijn Woord. Hij is weer beter mogen worden en kreeg opening om het eens te vertellen, ook tegen ds. Honkoop, welke verblijd was dat de HEERE zijn mond geopend had. Er is een grote strijd op gevolgd, maar mocht veel bedelen aan Gods Genadetroon, of Hij Zich over hem wilde ontfermen. Het was zulk een levendige bekommring, het lag nooit stil. Ds. preekte in die tijd over de woorden: *Ziet, uw Koning!* In het overdenken daarvan, moest hij zijn blindheid zo inleven, maar kon niet loslaten of het de HEERE behagen mocht hem iets daarvan te doen zien. En de HEERE wilde naar zijn geroep horen met deze woorden: *Ziet, uw Koning komt, zachtmoedig en rijdend op het veulen ener jukdragende ezelin.*

Hij kreeg zoveel licht daarover en werd ingeleid in de zachtmoedigheid van die Koning, dat Hij reed op het veulen ener ezelin, (dat mocht in Israël niet blijven leven, tenzij het

gelost werd). Hij mocht ook niet blijven leven, vanwege zijn zonde in het Paradijs. "O, mocht hij ook eens gelost worden", dat werd zo begeerlijk.

En dan het rijden op een onrein dier, dat Hij nog met onreine schepselen te doen wil hebben, zulk een onreine was hij. Hij mocht veel moed scheppen voor een korte tijd; doch dan weer die hevige bestrijdingen, hij kon dan niets meer bezien, een buitenstaander weer.

Toen zou het Kerstmis worden, de Adventpreken gehoord, het uitzien en de verwachting naar de komst van Christus beluisterd, en hij er zo buiten staan. Maar wederom wilde de HEERE naar zijn geroep horen, want in de week voor Kerstdag opende Hij Zijn Woord voor hem en wel dit gedeelte:

Ziet 'Ik verkondig u grote blijdschap, dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de HEERE, in de stad Davids, en dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.

Voor velen kan er zulke lange weg tussen liggen, tussen de aankondiging van de geboorte en het vinden, het aanschouwen van de Heere Jezus in de kribbe, maar het werd aan Vader vergund, door het geloof, aanstonds te mogen optrekken, met de herders naar Betlehem, en Hem te aanschouwen, als een hulpeloos Kind in de Kribbe, maar daardoor heen als die Grote Sions Koning, die nu op de wereld gekomen was. En voor Wien? Namelijk voor verloren zondaren, zoals hij zich leerde kennen.

Hij mocht zo ruim daarin blikken, die mogelijkheid ook voor hem, er ging zulk een kracht vanuit, zoveel zoetigheid ging uit van Dien Sterke, ook voor hem persoonlijk. Hij was daar zo onder verbroken, en was dan zeer levendig gesteld. Later, als die vrucht weer op was, zei hij wel eens: *nu is de levendigheid van toen er niet in, maar als ik het hoor preken of lezen, kan ik niet meer zeggen, dat ik er onbekend mee ben, doch nu gaat het er over, is Hij ook voor mij?*

Zijn Woord was zoeter dan honing voor hem, hij smeekte zo dikwijls om een kruimeltje van die honing, dan was de HEERE zo goed om hem weer wat te geven. "IMMANUEL", *GOD met ons*" is ook zo in zijn hart verklaard. Wat mocht hij zich daarin dan verlustigen.

Wat later is hij weer ziek geworden, pijnlijk en ellendig naar het lichaam en van binnen weer zo donker, maar mocht zijn nood klagen, tot de Heere hem voorkwam met deze woorden: *De beproeving als zij tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde maar van droefheid doch daarna werpt zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid, degene namelijk, die daardoor geoefend worden.*

De Heere was zo goed om hem zulke zoete vruchten van vrede in zijn hart te schenken, dat zijn ganse leger veranderd werd. Ook voor het lichaam was de HEERE hem nabij. Hij mocht in de dadelijkheid de zoom Zijns kleed aanraken en dat de Heere ook tot hem sprak: *Zijt genezen van deze uwe kwaal.* Hij mocht daarvan geheel herstellen, de dokter was er over verwonderd, gezien zijn hoge leeftijd.

Later is hij weer een poos te Yerseke geweest, weer veel in de strijd en bedrukt, totdat hij weg zou gaan en zeide: *Ik zal het eerst nog eens zeggen hoe ik weg ga, ik kon weer niets bezien, wat zou er van mij nog worden?* En nu weer zo anders:

*Ja, U Die mijn troost zijt
Die mij verlost altijd
Uit al mijn kwade dagen.*

Dat is nu mijn troost, en was dan weer bij vernieuwing zo opgebeurd.

Weer een poos later is hij ingeleid geworden in de schepping, dieper ingeleid in de breuk die er lag tussen God en zijn ziel. Hij kreeg iets in te leven van de zoete harmonie der drie Goddelijke Personen in het werkzaam zijn tot het scheppen van de mens: *"Laat Ons mensen maken"*, hoe heerlijk hij daaruit was voort gekomen en hoe slecht hij het daar had laten liggen. Tegen God opgestaan, God zo te hebben beledigd, wat heeft hij dat bitterlijk beweend. *"Ik heb gezondigd tegen de Hemel en voor U, wee mij, dat ik zo gezondigd heb"*. Gebukt gaande onder de rechtvaardige toorn Gods, welke hij zich waardig keurde.

Maar werd hij eerst ingeleid in het werk van een Drie-enig God in het scheppen van de mens, daarna mocht hij door de zoete onderwijzingen des Geestes, ingeleid worden in het werk der drie Goddelijke Personen, in het herscheppen van de mens, en dat ook weer door Zijn Woord. Het was met korte tussenpozen dat hij daarin onderwijs kreeg. Eerst Joh. 3:16:

*Want alzo lief heeft God de wereld gehad,
dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft,
opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve;
maar het eeuwige leven hebbe.*

Daarna Joh. 6: 45:

Een iegelijk dan, die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij.

En ook nog in 1 Kor. 12:3:

En niemand kan zeggen; Jezus de HEERE te zijn, dan door den Heiligen Geest!

Hij kreeg daardoor zo'n behoefte aan het werk van een Drie-enig God, tot behoudenis zijner ziel en mocht dan wel eens uitroepen: *Jezus, Gij Zoon Davids ontferm U mijner*, of met de melaatse: *HEERE, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen*. Wat mochten toch de werkzaamheden levendig zijn, het was gedurig op en neer. Steeds weer de bestrijdingen van binnen: het is alles maar van jezelf, zeg het niet meer wat er omgaat, het is alles te kort. En weer dat onderwijs: *Die veel verzameld had, had niet over; en die weinig verzameld had, had niet te weinig*. Wat werd het toch groot voor hem en zeide: *als de HEERE mij iets geeft, is het vol, als Hij dan meer zou geven, zou het overlopen en dat kan niet*. Hij werd bepaald bij de eerstelingen, welke een gedeelte waren van de volle oogst. En vond in één der geschriften van Huntington deze uitdrukking: *daar was wel onderscheid in de hoeveelheid, maar geen onderscheid in de hoedanigheid*.

Ook mocht hij zo van harte aannemen Hand. 2: 41: *Die dan Zijn Woord gaarne aan namen, werden gedoopt*. Dat woord was, *dat zij Christus aan het kruis gehecht en gedood hadden*. En op een andere plaats: *gij adderengebroadels*. Dit woord gaarne aan te nemen, het in te leven, niets anders te zijn, die werden nu gedoopt.

Toen is de tijd aangebroken dat de HEERE hem een plaats kwam te geven aan Zijn Tafel, hij was toen in zijn tachtigste jaar. De HEERE heeft de weg zo gebaad, hem vrijmoedigheid gegeven, al bevende als een vogeltje uit het land van Assur te komen, als duiven tot hare vensteren. O wat is dat meegevallen, zo vriendelijk ontvangen en onthaald door de Grote Gastheer, Die Zelf Zijn Tafel had toeberaid, hij was als verslonden in de liefde Gods.

Van ds. Honkoop heeft hij veel meelevens en vriendschap ontvangen, hij mocht altijd meerijden naar de kerk. De HEERE heeft hem willen gebruiken als middel in Zijn hand, zodat onder zijn bediening, in het leven van Vader meer en meer openbaar mocht worden, de hope die de HEERE in zijn hart gewerkt had. Het meelevens van ds. met de innerlijke welstand van vader was groot, wij konden bemerken dat de HEERE vader op zijn hart gebonden had, hij mocht hem veel opdragen in het gebed. Als vader lange tijd geen vrijmoedigheid had om aan het Avondmaal te gaan, zei ds. menigmaal: *Je was zeker nog te rijk of nog te goed enz.* Daarmee de haper aanwijzende waar het aan

scheelde. Maar toen de HEERE de weg gebaad had, was hij mede verblijd, toen hij vader uit de auto liet gaan, zei hij tot ons: *daar komt een dronken man, dronken van de liefde Gods!*

O, wat was het voor vader een wonder en dat nu voor hem! Wat mocht hij God groot maken. In eenvoudigheid en blijmoedigheid mocht hij het dan vertellen. Maar ook de vijand was op de been, trachtende gedurig hem dien troost te roven, de bestrijding was dan weer zo groot: het zal alles nog mis zijn, en dan een rechtvaardig God. Hij ging dan weer klagende zijn weg, door eigen schuld die zoete gemeenschap met God kwijt; zou dat nog ooit hersteld kunnen worden?

De HEERE kwam hem wel te bemoedigen door Zijn Woord, doch hij was veeltijds zeer bedrukt, maar kon niet laten hart en oog, op te heffen naar omhoog. En mocht dan menigmaal weer een kruimeltje ontvangen, altijd door Zijn lieve Woord, waarvan dan zulk een kracht mocht uitgaan en zo gepast, dat het was of hij voor een ogenblik persoonlijk werd ingesloten, (zie Zondag 31 over de sleutelen des Hemelrijks).

Het laatste gedeelte uit Jesaja 40 heeft hem een keer zo bemoedigd en dan die woorden: *"Er word er niet één gemist."* O, zei hij: *nu mag ik er ook bij horen.*

En mocht dan wel eens verwaardigd worden, om met een toevluchtnemend geloof te zeggen: *Ik zal uitzien naar de HEERE ik zal wachten op de God mijns heils; en God zal mij horen.* Als ze hem dan vroegen een versje te zingen, was het wel eens Ps. 130:3:

*Den HEER' wil ik verwachten,
Mijn ziel staat altijd voort,
Op Hem met ganse krachten,
Hoop ik vast op Zijn Woord!
Mijn ziel verwacht langmoedig,
Van d' een nachtwake zwaar,
Totdat d' ander komt spoedig,
En de dag opstaat klaar.*

In die tijd kwam een oude vriendin hem bezoeken, welke moeder ook goed gekend had en mocht hij haar zo blijmoedig meedelen dat hij wel eens ondervinden mocht, dat het ten tijde des avonds licht was en dat nu voor hem zo'n onwaardige. Als die levendigheid dan weer weg was, kreeg hij altijd zichzelf zo terug, alles weer zo verdonkerd, zulk een strijd van binnen, niets geen houvast meer, en moest dan door de ontdekkingen inleven wat er staat in Rom. 7:13: *Opdat de zonde boven mate wierd zondigende door het gebod.* En daardoor zo'n grote kloof tussen een rechtvaardig, heilig, goedertieren God en zijn schuldige ziel, zichzelf maar aanklagende.

Tot hiertoe iets opgeschreven van zijn leven en iets uitvoeriger over de laatste 4 of 5 jaar zijns levens. Thans wil ik trachten iets mee te delen, hoe wonderlijk de HEEERE met hem heeft willen handelen op zijn ziek- en sterfbed, waarin Hij zo kennelijk getuigenis heeft gegeven van Zijn eigen werk en waar velen mede getuigen van zijn geweest.

Het ziek- en sterfbed van Piet Melis.

Hij was ziek geworden en zeer in de banden, tot het de HEERE behaagde over te komen met Ps. 130:1:

*Uit de diepten, o HEERE,
Mijner benauwdheid groot,
Roep ik tot U gaar zere,
In mijnen angst en nood.
Heer', wil mijn stem verhoren
Want het nu tijd zijn zal.
Laat komen tot Uw oren
Mijn klachtig bidden al.*

Hij mocht zo'n ruimte ontvangen om te roepen, *O' zei hij: ik ben gezonken in zulk een diepe put, maar zink nog dieper weg vanwege het wonder dat ik nog roepen mag en de HEERE nog naar mijn stem wil horen.*

Hij kreeg veel opening en mocht weer hopen op God. Hij werd weer wat beter en kon weer op zijn stoel zitten, maar zijn krachten werden toch minder.

Hij was veel werkzaam in het verborgen en in die werkzaamheden, waarin de HEERE hem dikwijls voorkwam uit Zijn Woord, was het op te merken, dat Hij hem kwam voor te bereiden om hem weg te nemen. Hij liep nog eens buiten met mooi weer en zei toen: *Ik ben al zo oud, zolang kan het niet meer duren, maar kan toch niet zeggen dat ik met veel vreeze des doods bezet ben. Ik werd er bij bepaald dat Jozua de kinderen Israëls niet tot aan, maar in Kanaän gebracht heeft.*

Het is of de HEERE toen al begonnen is om hem zachtjes aan klaar te maken voor de dood. Dan was het weer: *Onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, werkt ons een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht der heerlijkheid.* De vijand kwam daarop af: dat is veel te groot voor u, zeg daar toch niets van. Een paar dagen en nachten zo bemoeilijkt, maar met de woorden: *Ziet toe dat gij Dien, Die spreekt, niet verwerpt,* moest de vijand op de vlucht, het was of de HEERE hem tegemoet kwam in zijn ongelooft, om dat te verbreken.

Ook was het een keer; *dat er geen smartende doorn en weedoende distel meer wezen zal, van allen die rondom hen zijn.* Hij was toen 2 maanden ziekelijk en had zo'n begeerte om nog eens naar de kerk te mogen gaan. Eén keer is hij nog geweest, dat was juist toen ds. L. Rijksen Avondmaal zou bedienen. Alles was in beroering, tot 's zaterdagsavonds. De beroeringen werden allen gestild. Hij dacht, nu is het geheel verkeerd, als men geen strijd heeft, maar de HEERE kwam hem te hulp: *"Als Hij stilt, wie zal dan beroeren"*. Het was vredig van binnen.

Hij kon 's morgens naar de kerk, waar de tekst was: *Smaakt en ziet, dat de HEERE goed is!* Hij mocht in een stille vrede aanzitten aan des Heeren Tafel. Het is ook de laatste maal geweest dat hij in de kerk geweest is.

Dinsdag daarop was hij zo klagende, zo nutteloos te zijn, Gods eer niet te kunnen bedoelen. Maar de andere dag was hij zo verbroken en vernederd, hij mocht nog een nalezing ontvangen. De stille vrede aan het Avondmaal kwam terug en werd vermenigvuldigd, zijn mond werd vervuld met de lof des Heeren, om Hem te prijzen, Die zo goed was voor een arme zondaar zoals hij.

Kort daarop is hij 83 jaar geworden, een aangename dag gehad. Het was toen de beurt om te lezen over Mefiboseth, die niet wist van het verbond tussen David en Jonathan, hoe het er toch lag en wat daaruit vloeien mocht voor hem. Vader werd daardoor ingeleid in het Verbond der Genade en wat daaruit vloeien mocht voor de verloren

zondaar, zoals hij. Welk een ruimte was daarin nu ook voor hem. Wat werd hij daaruit bemoedigd, er ging zo'n kracht van uit, ook voor hem.

Naar het lichaam werd het langzaam afgebroken, hij had altijd zulk een goede gezondheid gehad, zodat hij wel eens dacht dat het voor hem nooit zou kunnen zijn: "Deze zijn het, die uit de *grote verdrukking* komen", denkende alleen aan lichamelijke verdrukking. Maar nu hij de laatste tijd iets van de verdrukking in zijn lichaam moest ondervinden en werd bepaald bij 1 Petrus 2:21: *Want hiertoe zijt gij geroepen dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoude navolgen.*

In dit opzicht willen wij nog opmerken: als wij zijn leven nagaan, zovele jaren zijn verlorenheid ingeleefd, zijn afgescheiden staat van God door eigen schuld, betreurende, is ook wel één der verdrukkingen geweest waarin hij werd geoefend.

In deze tijd zat hij dikwijls troosteloos terneer, maar de HEERE gedacht aan hem in Zijn grote ontferming en wel uit Rom. 8:25: *De hoop nu die gezien wordt, is geen hoop, want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen? Maar indien wij hopen, hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met lijdzaamheid.*

Er kon dan weer een vouwtje bij in zijn Bijbeltje en zei hij: *Mocht ik lijdzaamheid ontvangen.* Dan was het ook nog eens:

*want Gods goedheid zal uw druk,
eens verwisselen in geluk.*

Weer mocht hij hopen op God. Het was zijn enigste verlangen, om de gemeenschap Gods terug te mogen verkrijgen, O, dat uitzien, dat heimwee en dat verlangen. Het was zo dikwijls op en neer van binnen, dat hij wel eens zingen mocht Ps. 30:4:

*Maar Zijn genaad' en goedigheid,
Door ons gans leven Hij uitspreidt;
Daarom het ook dikwijls geschiedt,
Dat wij 's avonds hebben verdriet;
Maar als de dag is opgestanden,
Komt ons oorzaak van vreugd voorhanden.*

Ook wel Ps. 103:5:

*Het is wel waar, dat als wij ongestadig,
Hem vergrammen, zo straft Hij ons genadig;
Nochtans blijft Hij niet verstoord langen tijd.
Hij handelt met ons niet naar onze zonden,
Hij is vriend'lijk en straft tot genen stonden
Ons naar verdienst', maar scheldt ons alles kwijt.*

Het is toen zo geworden dat hij in bed moest blijven, dat heeft nog 4 weken geduurd, maar de HEERE was zo goed voor hem. Was hij voordien veel in de strijd, toen hij op bed lag is de HEERE overgekomen, zo wonderlijk afgedaald in zijn ziel en niet meer bij hem weg gegaan. Hij mocht vernachten onder de Schaduw des Almachtigen en Hij dekte met Zijn vleugelen. O, wat was hij toch veilig in Zijn handen! Ik wil trachten daar iets van te schrijven.

Wij hebben toen aanschouwd wat genade vermag, dat hij door het dal van de schaduw des doods ging, maar hoe de HEERE hem daar heeft doorgedragen en overal de prikkel uit weg nam. De vijand kon hem niet benauwen. Vader zei: *de vijand probeert wel, maar hij kan geen voet krijgen, de HEERE is bij mij, HIJ houd mij vast.* De HEERE was geduriglijk bij hem en ondersteunde hem, hij mocht delen in Zijn zoete gemeenschap. Dan zeide hij: *daar heb ik altijd zo'n heimwee naar gehad, want ik heb het zo doorleefd waar ik die kwijt geworden was, namelijk in het Paradijs. Dan dacht ik dat zal voor mij*

nooit meer zijn en nu mag ik het ondervinden, en dat voor mij! Ik ben het niet waardig. Hij overstort mij met Zijn liefde, ik kan het soms niet meer dragen. Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is Zijn banier over mij". Dan weer: Het Lam, dat in het midden des Troons is, zal ze weiden, en zal hen een Leidsman zijn tot de levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen. Hij heeft er veel van mogen spreken en zei wel eens: Jullie hebben mij zo goed gekend, dat ik niet spreken kon en ook niet durfde, maar nu kan ik er niet meer van zwijgen, de HEERE is zo goed voor mij.

En haalde dan dikwijls aan hetgeen staat in Art. 1 van de Geloofsbelijdenis: *dat de HEERE is, een zeer overvloedige Fontein aller goeden.* Dat was al in zijn hart gevallen, toen ds. Barth in Borssele Catechisatie hield voor de leden, over de 37 Geloofsartikelen. Hij had er niet over durven spreken, maar het was nooit meer weggegaan. En dat nu de HEERE hem daaruit kwam te bedienen en wel de laatste jaren met mate, doch nu als een overvloedige fontein. De uitwendige mens werd verdorven, maar de inwendige vernieuwd van dag tot dag.

Hij kreeg zo'n terugblik over zijn leven met de woorden uit Ps. 40: *Ik heb de HEERE lang verwacht, en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord, Hij heeft mij uit een ruisenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een Rotssteen gesteld.*

"Dat is nu mijn leven", zei hij. *In al de strijd en als een buitenstaander, heb ik altijd op God gewacht en nu mag ik zeggen: Hij heeft Zich tot mij geneigd en dan in zulk een mate. Wat was het een ruisenden kuil en modderig slijk, waarin ik verzonken lag, maar Hij heeft mij daaruit opgehaald en mijn voeten op een Rotsteen gesteld.*

*Met kracht Hij mij uittoog;
Hij heeft mijn voeten vast,
Tot Zijn wegen gepast,
Op een Steenrots zeer hoog.*

Nu mag ik ook grond voelen, en dan mijn wankelende voeten! De HEERE blijft maar bij mij, die zoete gemeenschap. Zijn linkerhand is onder mijn hoofd en Zijn rechterhand omhelst mij. Ook Ps. 115, was hij geheel in verslonden. Niet ons o, HEERE, niet ons, maar Uwen NAAM zij de eer enz. Onze God is toch in de Hemel, Hij doet al wat Hem behaagd. Zijn wil mocht geheel verslonden zijn in Gods wil.

Hij heeft veel gebedsverhoringen gehad, ook naar het lichaam. Toen hij in bed moest blijven had hij veel pijn gekregen en zijn verzuchtingen tot God opgezonden. Met de woorden: *Ik heb uw gebed verhoord,* is de pijn weg genomen en met meer terug gekomen. Als één keer toen hij veel verzwakt was, waarvan ik de omstandigheden nog wil medelen daar er zo duidelijk uit bleek, hoe nauw de HEERE acht op hem sloeg. Wij hadden hem geholpen en hij zou proberen zich wat te scheren, dat was gedaan. Wat later kwam zijn kleinzoon met zijn vrouw bij hem, welke zeiden: *Opa, u ligt er zo schoon bij en zeker pas geschoren?* Waarop hij antwoordde: *dat heb ik zelf gedaan,* met dat hij dit zei, kreeg hij zo'n klap naar binnen, hij kon zijn hand niet oplichten zonder Hem. En nu zeggen: *dat heb ik zelf gedaan.* Hij was een poos onrustig, de vlakke in zijn ziel was weg, toen voelde hij de pijn weer, maar de HEERE kwam terug en sprak: *Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij over u ontfermen.* Nu was het weer goed, de vlakke stilde; ook de pijn was weg en lag hij weer zo rustig. *De HEERE is zo dicht bij mij,* zei hij, *daar Hij het niet kan verdragen dat ik één streepje bij Hem vandaan ga. Zo teer lag dat leven.*

Nooit had hij een klacht over het lichaam, daar was helemaal geen plaats voor, hij mocht zich verlustigen in de nabijheid Gods. De dokter vroeg eens: *Melis, heb je geen*

klachten, of ben je veel moe? Nee dokter, zei hij ik heb geen klachten, ik heb geen pijn, want ik moet het niet alleen dragen, de HEERE is bij mij en wat dat is kan ik toch niet zeggen, Hij houdt mij vast en ik mag rusten bij Hem.

Op een zondagavond had hij geprobeerd om te luisteren naar de kerktelefoon, hij was toen al zo zwak, dat kon niet meer, maar het laatste vers dat gezongen werd, zonk zo in zijn hart, het was Ps. 3:3:

*Dies zal ik rust ontvaan
En zeker slapen gaan.
Bewaard voor alle schade,
Ik zal des morgens klaar,
Ontwaken zonder vaâr [=gevaar]
Want God wil mij slaan gade.*

Het was hem of de HEERE hem welterusten wenste en hij heeft zulk een goede nacht gehad.

Velen kwamen hem bezoeken, als zij vroegen: *hoe gaat het?* Altijd die glimlach op zijn gelaat en het antwoord: *goed, want God is voor mij zo goed.* En mocht dan eenvoudig en blijmoedig vertellen wat de HEERE voor hem was. Dan weer vroeg hij om Ps. 23 voor hem te lezen. *De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Mij ontbreekt ook niets* zei hij dan, *want God is bij mij.* Hij haalde dan een uitdrukking aan die ds. H. wel eens deed namelijk *het is een grote gierigaard, die aan God niet genoeg heeft. Dat is zo waar,* zei vader, *want ik heb aan God genoeg. Hij verkwikt mijn ziel, het is alles waar, Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren.* Zo de gehele Psalm verder. Maar bij dat gedeelte: *"om Zijns NAAMS wil"* ging zijn vermagerde hand naar boven: *niet om onze naam, niet om mijn naam, maar om Zijns Naams wil. Hij alleen doet het, er is van mij niets bij.*

Dan weer Psalm 131: *als een gespeend kind bij zijn moeder.* Zo mocht hij ook liggen, rusten bij God. Dan weer Zondag 38 van de Catechismus, waarin staat: *en God door Zijn Geest in mij laten werken. Nu ben ik zelf helemaal uitgewerkt en mag ik God door Zijn Geest in mijn hart laten werken, als leem in de hand van de Grote Pottenbakker, het is alles goed wat Hij met mij doet.*

Als hij nog iets wilde gebruiken, deed hij in eenvoudigheid een kort gebedje en heeft dan wel uitgedrukt: *het is alles wel, het is alles wel, het is alles wel, tot driemaal toe, dat nu voor mij ik ben het niet waardig. Wie mij veracht, God wou mij niet verachten.*

Als hij geholpen was, deed hij zo graag op zijn knieën nog een verzuchting tot God. Hij moest dan al ondersteund morden, zo zwak was hij, als wij zeiden: *Vader, zou u het liggende doen?* Wou hij daar niet van weten, hij had dit zoveel gedaan, zolang hij kon wenste hij zulks te mogen doen. De HEERE gaf soms in de dadelijkheid antwoord:

*Dat Hij 't zuchten en verlangen,
Hoorde der arme gevangen,
En vrij maak uit des doods banden,
En Zijn volk verlos uit schanden.*

Daar kwam hij dan weer uit op, dat de HEERE zijn zuchten en zijn verlangen nog wilde horen. Een andere keer:

*God wil niet verachten,
Mijn gebed noch mijn klachten,
Maar hoort mij 't zijner eer.*

O, dat wonder voor hem, dat God zijn gebed en zijn klachten, niet verachten wilde.

Met Kerstmis heeft hij veel van de Engelenzang in zijn hart mogen hebben, Ps. 22:

*Zij zullen U HEER' eer aandoen zeer groot,
Die verzaad zijn ook die des hongersnood*

*Lijden, die zullen U, HEER' prijzen
en eer bewijzen.*

"Eer aandoen, die verzadigd zijn", die zijn reeds boven, zei hij. Maar nu ook die des hongersnood lijden, die zijn nog hier en dat is geen honger die men niet graag wil, neen, hoe meer hoe liever van die honger. Dat dezulken Hem nu ook prijzen en eer bewijzen. O, nu kon hij zo verstaan, dat de Engelen zongen: "Eere zij God in de hoogste hemelen". De HEERE gaf zoveel van Zijn liefde in zijn hart dat hij het bijna niet kon dragen. Hij zei in dit verband ook nog: vroeger toen uw moeder dat te beurt mocht vallen en de HEERE haar veel zieke dagen gaf, maar haar dan wel overstortte met Zijn liefde, heb ik altijd gedacht, dat zal voor mij nooit zijn en nu is de HEERE zo goed over mij, nu mag ik het ook ondervinden.

Het behaagde de HEERE hem in ruime mate, de kostelijke gave des geloofs te willen geven en dan lag er in dat toevluchtnemend geloof, zulk een betrouwen, dat hij wel eens uitdrukte: *het is geen kleine zaak, niet waar? Maar nu rein van overtredingen, doch alleen in Hem.* En mocht dan wel eens over alles heen zien op HEM met Rom. 5:2: *Door Welken wij ook de toeleiding hebben, door het geloof, tot deze genade in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods.* Dan was het:

*Maar 't blij vooruitzicht dat mij streelt
Ik zal ontwaakt, Zijn lof ontvouwen
HEM in gerechtigheid aanschouwen
verzadigd met Uw Goddelijk Beeld.*

Hoewel hij er geen erg in had dat het zo dicht bij was, het was goed wat de HEERE deed. Ps. 68:2 heeft hij nog zachtjes meegezongen:

*Doch zullen de vromen verblijd,
Heer Uwen naam zingen altijd,
En haar in U verblijden!
Zij werden van harten verheugd,
En zullen voor God maken vreugd,
Juichende 't allen tijden!
Zingt nu vrolijk en looft den Heer;
verbreidt met vreugd' Zijnes Naams eer.
Prijst Zijn heerlijkheid 't zamen.
Die op de wolken vliegt en vaart,
En een Heer' is zeer wijd vermaard,
Eeuwig God is Zijn Name.*

Dat was gezongen bij de begrafenis van onze geliefde moeder, hij had het jaren niet kunnen of durven zingen, maar nu was het ook voor hem. Ook Ps. 84:6 nog op een andere keer; en heeft toen nog zo gesproken wat er te dien opzichte in hun vroeger leven wel gebeurd was en dat het nu voor hem persoonlijk zo waar werd. De HEERE gaf hem een mond en een tong om Zijn goedheid te prijzen. Tot zijne en onze verwondering, mocht Gods lof geduriglijk in zijne keel zijn en dat in het afbreken van het lichaam. Dan vroeg hij: Ps. 71 voor hem te lezen, waarin staat: *"En zal al Uwen lof nog groter maken"*, dat was zijn innige begeerte.

Met Nieuwjaarsdag gaf de HEERE hem zoveel van Zijne vrede in zijn hart dat hij zei: *nu ben ik 83 jaar, maar zo'n nieuwjaar heb ik nog nooit gehad. Hij overstort mij met Zijn vrede, een vrede die alle verstand te boven gaat.* Hij heeft veel daarvan mogen spreken en wenste de omstanders begerig te maken naar dat goede deel, hetwelk hij zo mocht aanprijzen en dat nimmermeer vergaat. De andere dag mocht hij daar nog zo'n

getuigenis van geven, als ze hem bezochten: *nu mag ik hier liggen en mag ik hebben: "vrede in God"*.

Zijn lichaam werd steeds zwakker, hij kon haast niets meer gebruiken, maar nooit een klacht. *De HEERE is bij mij, al ging ik ook in het dal van de schaduw des doods. Ik zal niet vrezen, want Gij zijt met mij, Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.* Kon hij nog een slokje water gebruiken, wat hij daar dan in zien en proeven mocht! *Daar is de beste wijn van de wereld wrang bij,* zei hij; *want dit mag ik nog ontvangen uit Zijn Rechterhand en dat maakt het zo zoet. "Verkwikkend ons ter goeder uur"*.

Een paar dagen voor zijn sterven, was het of zijn geloofsoog een weinig verdonkerd werd en als 't ware een wolk zich daarvoor schoof. Het veroorzaakte geen strijd of vreze, maar hij kon Hem zo niet in 't zicht krijgen. Dat was het ergste voor hem dat er was, doch het heeft de HEERE behaagd, Zichzelf nog heerlijker te willen openbaren. De laatste zondag was hij zo zwak, dat hij zei: *wat is het toch?* Wij zeiden: *Vader, wij denken dat God op weg is om uw druk, te verwisselen in geluk, dat gelooft gij toch ook wel?* Waarop hij zei: *dat geloof ik wel en daar verlang ik naar, maar dan denk ik, toch nu nog niet, want ik geloof dat mijn liefde nog niet zo groot genoeg is, maar,* voegde hij er aan toe, *die is wel ongeveinsd,* dat durfde hij wel zeggen, *ongeveinsd,* maar groot genoeg, dat kon hij niet geloven. Maar God werkt zo ordelijk, hij moest toen nog een dag leven, 's Avonds, een ouderling bij hem komende, was zijn stem al zo zwak, kon toch nog zeggen: *Hij houd mij nog vast.*

De andere dag tegen de middag werd het minder en als de scheiding van ziel en lichaam zich begon te voltrekken, kreeg hij zijn stem zo terug en met een grote blijdschap op zijn gelaat, riep hij tot ons, die bij hem stonden: *O, nu mag ik naar huis...even later: ga weg, ...vijand,... ga weg....* (de vijand heeft daar nog geprobeerd).

Toen, even later zei vader: *Komt Hij nog niet?....* Wij vroegen: *verwacht u de Koning, vader? Ja,* zeide hij: *maar Hij vertoeft nog wat,.... Kom!...HEERE JEZUS...kom...haastiglijk.* Weer later, met zulk een glans op zijn gelaat: *O, daar komt Hij...springende,...springende,.... De KONING in Zijn SCHOONHEID.... HEM te zien,...nu eeuwig bij HEM...nu eeuwig de kroon aan ZIJNE voeten. ...OVERWONNEN....* Zachtjes werd de adem toen minder en is onze geliefde vader door Zijn KONING thuis gehaald.

Hiermede is getracht iets op te schrijven van het zalig afsterven van onze geliefde vader en grootvader. Mocht de HEERE er de eer van ontvangen, van datgene wat Hij uit genade aan vader en moeder beiden heeft willen geven. want Hij alleen heeft het gedaan. Waarvan zij nu beiden, in volmaaktheid, HEM de eer mogen toebrengen. Hij heeft betoond dat Hij nog Dezelfde is, gisteren en heden, tot in der eeuwigheid, dat ook Zijn werk hetzelfde is, maar ook dat Hij het nog werkt in deze benauwde tijden. Nog net eender als vroeger, eerst onze verlorenheid inleven, eer dat er plaats is voor verlossing, dat het een nauwe weg en een enge poort is, gelijk de HEERE het ZELF in Zijn Woord zegt. De HEFRE heeft betoond dat Hij op Zijn eigen werk terug komt, getuigenis daarvan geeft en altijd Zijn Woord waar maakt. Toen vader pas ziek was en hij al de wederwaardigheden en moeiten zijns levens overdacht, kwam de HEERE hem voor met de woorden: *"Want hij zal niet veel gedenken aan de dagen zijns levens, dewijl hem God verhoort in de blijdschap zijns harten"*. Wat heeft Hij dat waar gemaakt en aan vader bevestigd.

Dit ziek- en sterfbed is nog geweest tot bemoediging voor Gods kerk op aarde.

Op de begrafenis heeft de HEERE nog opening willen geven, Ds. A. Honkoop heeft gesproken over deze woorden: *"Dat Jezus Christus in de wereld gekomen is, om te zoeken en zalig te maken dat verloren is."* Waar duidelijk ook het leven van vader in verklaard lag.

Daarna is zijn stoffelijk overschot door zijn kleinzonen ten grave gedragen. Ds. L. Rijksen heeft op het graf gesproken en had als uitgangspunt: *Let op den vrome, en ziet naar den oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn.* Hetwelk toch aan Vader zo bevestigd geworden is.

Later zijn wij nog in de kerk te samen geweest, waar Ds. Honkoop een hoofdstuk heeft gelezen, Ds. Rijksen nog heeft gesproken en is nog gezongen Ps. 68:2 en Ps. 89:7.

Mocht hetgeen is neer geschreven nog bewaard worden ter gedenken. Het is zulk een liefdedienst geweest, om het op te schrijven. Dat de gedenken des rechtvaardigen nog tot zegening mocht zijn en voor ons een spoor, om te leren vragen naar de God van vader en moeder. Dat het de HEERE behagen mocht, nog te willen werken in hun nageslacht en het bewaard mag worden hetgeen staat in Ps. 79:7:

*Dan zullen wij, die schapen Uwer weiden,
En Uw volk zijn, met blijdschap groot uitbreiden,
Uwes NAAMS eer! Ook werden Uwe krachten,
Altijd verteld van geslacht tot geslachten!*

Hieronder volgen enkele brieven van Keetje de Muynck.

Borssele, augustus 1911

Waarde zwager en zusters!

Hoe ik beginnen zal, weet ik niet, want ik ben der woorden vol. Ik zal spreken, opdat ik lucht voor mij krijgje. Zo kan het al niet in orde verhalen, doch maakt den Heere met mij groot, want die den Heere vrezen hebben geen gebrek aan enig goed. Ik zal het in het kort verhalen de woorden die de Heere heeft gedaan.

Ik verwachtte iederen dag een wisseltje groot fl. 21,- zodat ik beefde als ik de post zag want ik had het niet. En nu was ik zo aan het sparen, dat ik mijn eiers verkocht in plaats van gebruikte maar ik kon dat toch niet bij elkander krijgen. Och, en dan leidde ik het maar voor Hem neer, pleitende op Zijn rijkdom. Ik zei: *Je weet net zo goed wat er in kabinet is als ik, en wat ik nodig heb.* Och ik kan het al niet zeggen ik moest eens kunnen komen. Van de week zat ik zo aan de tafel ik moest bidden met de kinders, toen zei ik zo: *Je spreekt maar en het is er, Je gebiedt maar en het staat er.* Och, ik zei: *mocht Je dat eens betonen, dat Je een vervuller van Je woord bent.* Onder dat bidden kwam er zo aangenaam in mijn gedachten: *vervullende onze harten met spijs en vrolijkheid.* Och ik zei: *dat hebt Je ook beloofd, och vervult het is.*

Ik heb gezocht in Jesaja maar het staat in Handelingen, en ik was zo makkelijk of ik geholpen was. Maar nog niet, tegen niemand geklaagt of gezeid, dat wist niemand als ons en die het hebben moeten en God.

En ziedaar, (het verwonderde mij dat het zolang wachtte) daar komt de post met het wisseltje en een brief erbij, die deed ik open en er valt een papiertje uit van fl. 25,- zegge fl. 25,-. Hier breekt mijn hart over de goedheid Gods terwijl ik dat schrijf. Ik heb het uitgeschreeuwd. Wat was ik toch blij dat ik naar niemand gegaan was dan naar God alle ik kan Hem niet genoeg groot maken door Zijn zorg.

Piet had nog gezegd zouden we niet eens lenen. Ik zei als je durft dan moet je het maar doen, ik durf niet. Vanochtend leesde hij nog uit ps. 40 vers 5 dat sloeg ook zo bij mij aan. Ik zeide: *ik kan niet anders als op Je hopen, en op Je wachten.* En nu moet je eens zien, net geeft Hij nog meer als ik nodig heb, nu heb ik er nog 4 over.

Zou je nu ook met mij dien God niet groot maken? Ik dacht ik ga dadelijk eens wat schrijven maar ik kan mijn gedachten al niet schrijven. Er stond geen lettertje bij het zat tussen een vel papier, en het komt van Borssele, neen het komt van God. Ik zei tegen Piet: durf je nu nog gaan lenen? Och wat is het toch groot om van God geholpen te worden wat toon Hij toch Zijn rijkdom en Zijn zorg.

Ik kan mijn eiers wel uitdrinken.

Uw zuster Kee.

Met het wissel het geld erbij. Ik zou het wel uitgalmen.

Cornelia Melis- de Muynck
Borssele

Een van de vriendinnen van Keetje de Muynck was Rika Murre-Westerweele te Nieuwdorp. Van haar is onderstaande brief bewaard gebleven, die zij schreef aan een vriend in Zuid-Beveland, die weduenaar werd.

Nieuwdorp October.

Innengedeel neemen

Van het overlijden van uw vrouw en moeder
Wat heeft ze toch een goeden ruilen gedaan
Wat is ze ons ver voor uit gegaan t is om er jeloers op te worden
Wat is toch de Heere een waarmaker van Zijn woordt dat hij het geroep en
kermen van zijn sion zal vervullen. Dat heeft hij aan haar bewezen.
Dat zal wat wezen om van een lichaam van zonden en smarten verlost te wezen
en ongeloof en vijantslisten daar men hier zoo veel mee te strijden heeft.
Daar zal geloof verwisselt worden in aanschouwen en dat voor eeuwig
om bij de Heere te wezen
Daar nooit geen scheiden meer zal plaats vinden.
Hier valt het scheiden niet mee als man en vrouw een is
en de helft van ons leefen wort weggenomen.
Dat zult u man en kinders ook ondervinden dat men moeder verwacht
en zij is niet meer haar plaats wordt ledig gevonden.
Maar de Heere die trooste u met Zijn liefde en nabijheit uit genade

Weduwe H. Murre

Geschiedenis van de kerk te Borssele bestaat uit 3 brochures:

- 1^e brochure: Hij gedenkt aan Zijn verbond tot in eeuwigheid.
Uit de kerkgeschiedenis van Borssele vanaf 1618.
- 2^e brochure: Uitmuntende praktikale afscheids-predikatie over Jeremia 17:16
door den weleerw. Zeergel. en Godzaligen Heer Franko Gaveel.
- 3^e brochure: Een kort overzicht uit het leven van Piet Melis en Keetje de Muynck
Beschreven door hun dochter Thona Butijn-Melis.